

SIMÉN DOMOKOS

TOVÁBBÉLNI VAGY TÚLÉLNI?*

Mt 10, 22/b

Az előző vers ellentéte a felolvasott résznek. Háborúságról, gyilkosságról, gyűlölségről, halálról, Isten elleni hűtlenségről szól. A felolvasott rész a mindvégig való, meg nem szűnő hűségéről, s így a megmaradásról szól; az öntudatosságban a kitartás jutalmát ígéri a minden nyomorúság túlélésében. A következő versben az értelem ítéletére, a gondolatra van bízva a megtartás és a megmaradás. A gondolat szabadsága, a lét szabadsága, fordíthatnók mai nyelvünkre és helyzetünkre Jézus szavait.

* Elhangzott az 1995. évi Lármafa szórványtalálkozó alkalmával a csíksomlyói kegytemplomban.

A szórványmagyarságot, a csonkát, a testnélkülit- de nem a test és lélek-idegent - ide, ma a megmaradás és a megtartás lármafa-lángja riasztott össze, mondhatnám, mint egy jelképes országgyűlést, népünk és nyelvünk védelmében. Egy ilyen jelképes országgyűlés is, pusztán szellemi-gondolati eszközökkel bensőséges forradalommá alakulhat át, a Biblia szavával, az állhatatos megállásért: az "itt és most" megtartása-megmaradása érdekében. Mert most is lármafagyújtó idő van, testvértkereső juliánusbarátokra van szükségünk.

A napi rendeletek szakítatlan láncá nyilvánvalóvá teszi, hogy a szórványban, majd később a tömbben élő magyarság fennmaradásának elbotlás-tása a tét. Végzetes és tényleges fenyegetettségben élünk: anyanyelvünk elapasztásának "kaszása" az iskoláink és templomaink kapujában áll. Ma téged nem is, de unokádat várja, hogy velük téged, apádat-anyádat és múltunk lekaszálja tarlóra. A Bibliával kérdelem ezek után, hogy mi megállni és megtartatni akarunk-e? A kérdés jogos, mert egyfelől másként láthatjuk a megmaradáshoz vezető utat, amit az ellenállás megszelídítésével "udvarképossé" tudhatnánk udvarolni; és merőben ellentétesen láthatjuk a megmaradás-megtartás esélyét ellentétes előjellel. A jövő ajtaján a mi kilincsünket keressük: Hogyan tovább? Itt jelentkezik a létkérdés: továbbélni vagy túlélni?

A történelem a tanúm, hogy a megalkuvások árán fennmaradó nép, nem ugyanaz a nép; talán úgy is tekinthető, mintha fenn sem maradt volna! Példának idézem Jézus népét. A próféták keményen kinyilatkoztatták, hogy egyszerű továbbéléssel nem tudnak kibékülni: túlélők akarnak lenni, megtartatni Istenben, hagyományban, nyelvben. Az önigazoló jövőt tekintik a célnak és nem a megtűrésbe nyomorító jelent. Úgy tartják, hogy a közömbösök: öncsonkítók, ellenségek.

Sok a kétségünk, a feloldatlan kérdésünk: tudjuk-e igazolni önmagunkkal népünk és anyanyelvünk összetéveszthetetlen létjogát, mert ha nem ez, fokról-fokra való perifériára csúszást, végül fölszívódást, fölszippantást jelenti. Tudunk-e, a látszólagos múltbeli ellentétek múltbeli hagyományával a jelenben-jövőben közösen gondolkodni a továbbélés vagy túlélés pódiumáról, úgy, hogy a földrajzi, történelmi, hagyományi vallási vagy felekezeti falakat lebontva - de önmagunkat megtartva -, az egy közös Istenünknek egy templomot építsünk önvédelemért és végső menedékért, amely az egyházközösség összeforrottságában úgy tud megállni, hogy mindvégig megtartson? Különbözünk vagy azonosuljuk egymással, vagy másokkal? Napjainkban az alárendelés ellenértékét, a toleranciánk valutájában kérik. Van-e öntudatunknak "valutája"? Létszámcsökkenésünk nem jelent értékcsökkenést, ha mindvégig azonosak tudunk maradni őszinte önmagunkkal? Eldöntetlennek látszik látszólag az a kérdés is, hogy jellemáldozó politizálásra vagy kérlelhetetlen jellemű fantasztákra van-e szükségünk?

A megmaradás, a megtartás, továbbélni vagy túlélni szempontjából sok gyötrő kérdésünk van, de a felelet csak egy lehet, a jézusi: mindvégig állhatatosan és öntudatosan megállni és betölteni a magunk helyét. Célunk nem a pillanatnyi túlélés, hanem a mindvégig való továbbélés unokáinkon keresztül a megtartásért, a megmaradásért, a folytonosságunkért.

Biztos, hogy a történelem nem a jog és az erkölcs nélküli ítélkezők tetteit tanítja, hanem a mindig az általuk elítéltekét, üldözöttekét.

Küzdelmünk háttérháza a templom és az iskola: bírálja a tiszta lelkiismeret; tudományának iránytűje az öntudat, eredménye a megmaradásban való megtartás. Bárd Oszkárral ismételjük egyen-egyen és közösen: "E ránk szakadt világban/ Hol senki sem mutatja azt, ami,/ E félretódult zagyva árözönben/ Én meg akarom magam tartani/ embernek és magyarnak, válsztófalak nélkül!"

Ehhez adjon az Isten áldást és jézusi segítséget, melyet az Unitárius Egyházam nevében kérek és kívánok. Ámen.

SIMÉN DOMOKOS

NYILATKOZZÁL MEG!

Mk 7, 32, 34

Úgy tűnik, hogy a 20. század is a süketek párbeszédének a kora lett: gyilkoljuk egymást szóval és fegyverrel: technikánkkal felelőtlenül pusztítjuk Földünket; az éhhaláltak koporsója mellett kórusban zengjük: "Nem a mi halottunk". Az egyéni önzés nagy kirakóvásárát tartja bennünk. Egyértelmű, hogy vagy a világunkat zártuk ki magunkból, vagy magunkat zártuk ki Isten világából. Önmagunk foglyaivá, fogházává váltunk. Bezárkózásunk ÉNvilágunkba, - magunkra húzzuk az ajtót -, s így magunkba-magunkra maradunk. Elszigetelődünk, a Biblia szavával értve, modern "süketekké és nehézbeszédűvé" válunk. Elmarad a lelki szomszédolás, a világi értelemben is vett "gyónás", az őszinte keresztény emberi megnyilatkozás. A görcsök így oldatlanok maradnak, az egymás terhének hordozása olvasására analfabéták maradunk, és nem értjük, hogy miért fogy csontvázzá bennünk a lélek, a hit.

Betegség ez, mely nem mérhető a gazdasági, politikai, jogi, kereskedelmi lázmérőn. Jellemző tünete a közömbösség és az egymás iránti felelősség vérszegénysége. Ez korunk emberének lelki és szemléleti pestise. Tünete az elmagányosodás, az atomizálódás, az önzés, az elszigetelődés. A bibliai képen így leszünk vakká, süketté és nehéz beszédűvé, képtelenek az őszinte szóra és tetre. Bárd Oszkár versével jajdulunk fel, magunkon túl a jövő felé tekintve: "Mihez kezdhethénk, jaj mihez... A két fiammal, Úristen mi lesz? ... Velünk vagy nélkülünk; a jövővel, gyermekeinkkel így mi lesz? Áldozatok vagy hősi halottak lesznek?" Az ökológiai katasztrófa után jönni fog a lelki katasztrófa, mikor a logikus, kézügyben lévő értelmet, ha csökött is, tetemre hívja a szélsőségekbe görcsösen kapaszkodó lelki szükség tapasztaltak alapján. Vagy a túlméretezett rideg értelem boltozata, lelki földrengések idején rászakad hitünkre, egyéniségünkre, világnézetünkre, és süketté válik bennünk az öröm, a jóság, a békesség és nehéz beszédűvé válik a szeretet, a megértés, az igazság, az emberség. Lakatlanná válik így bennünk vagy az értelem, vagy

a hit s a lélek. Ez keresztény emberségünk halálát jelentené, hitvallásunk szerint istenfiúságunk megtagadását.

A belső egyensúly, a békesség és a boldogság hullafoltjai vernek ki rajtunk. Érezzük, hogy ez így nem jó. Sejtjük, sőt tudjuk, hogy van gyógyulás, mert a jobbik önmagunkkal, a lelki-szellemi egyensúlyt keresők találása ezt határozottan bizonyítja. Közösségünk felelősségtudatában valamit valakiknek tenni kell! Évtizedeken keresztül tolvajt kiáltottunk kirablottakként. Most orvost kiáltunk és a kórházba vivő szirénázó mentő érkezése előtt várjuk, hogy valahová, valaki elvigyen, gyógyulást adjon.

A nagy kórház 2 ezer éve áll, éjjel-nappali szolgálattal. Benne a főorvos, Jézus, mindenik osztályon szolgálatos. Segítői lelkészek, lelki gondozók, ápolók. Ide jöttek és ide hozták évszázadokon keresztül a jelképes nehezen megnyilatkozókat, szólókat, a magukba fulladtakat, a magukat halló süketeket, vakokat. Ebben a jelképes kórházban gyógyulást nyert mindenki, bármelyik osztályán is volt, ha betegségét megvallotta, ha megnyilatkozott, aki, ha ki tudott lépni öntudattal zárt önmagából, ha meg tudott nyilatkozni, őszintén, és a hitbeli tisztújítását ha megélte. A főorvos, Jézus, a maga életével és tanításával gyógyít. Feltekint az égre, Istenre. Imádkozik és megadja a receptet: "Nyilatkozzál meg!" Nyílj meg! Mutasd meg őszinte önmagad! Lásd meg, hogy nem az egyes ember nyomorúsága ez a lelki sivatagosság, hanem a világunké, közös. Nem vagy egyedül, magadba szorultan, veled van a világ főorvosa, Jézus, és szól mindenkihez, kik nehezen értjük egymást, belesüketültünk a magunk jajába: nyilatkozzál meg! Tekints fel Istenre, nyílj meg és nyítsd meg emberi jobbik önmagad. Tudom, hogy nehéz, de ha segítünk egymásnak, meggyógyul az ember; azonos lesz önmagával, a békesség összhangja lesz magával és a világgal; megtalálja egyensúlyát a világ és a lélek a vergődő emberben.

Megnyilatkozásod igazolásaként a cselekedet pecsétje legyen életeden. Így tudsz segíteni magadon, hogy segíthess másokon is, és így lesz béke veled és lesz béke velünk. Ámen.